

ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ "НЕДОВІРА" В АНГЛІЙСЬКОМУ ДИСКУРСІ

Швецов Б. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Чернюк Н. І.

Центральним терміном у вивченні мовної картини світу є концепт, що привертає увагу багатьох дослідників: лінгвістів, культурологів, філософів. Проте термін концепт в сучасній науці про мову не має однозначного тлумачення: вирішуються питання класифікації концептів, методів їх вивчення, структури концепту і його місця у ряді лінгвістичної термінології.

Разом з широким колом теоретичних розробок з'явилася велика кількість робіт, в яких представлені конкретні описи тих чи інших концептів. Незважаючи на це, своєчасним і важливим є звернення до вивчення концептуалізації та вербалізації саме недовіри як з огляду на його приналежність до базових емоцій, так і на те, що ця негативна емоція майже не розглядалась у інтонаційному плані.

Концепт "недовіра" відображає складну систему духовно-морального та психологічного вимірів мовної картини світу та внутрішнього, духовного життя особистості.

Виразення недовіри адресата реалізується в мовленні за допомогою: а) тактики верифікації, б) тактики ідентифікації-уточнення, в) тактики повтору-перепиту.

Невербальна поведінка мовця є додатковим аргументом вірогідності повідомлення. Виразниками невербальної поведінки в мові є кінетичні й фонаційні маркери вірогідності, призначенням котрих є вираження ставлення адресата до свого повідомлення чи до адресата на якого спрямоване повідомлення.

Знання адресатом обставин спілкування сприяє адекватній оцінці повідомлення мовця за параметром вірогідності. Одне й те саме констативне висловлювання може бути вірогідним за одних обставин і невірогідним за інших.

У мові концепти і категорії можуть бути репрезентовані різнорівневими мовними засобами: від окремого слова до цілого тексту.

Ідіоми, за допомогою яких об'єктивується мовна сутність "недовіра" в англійській мові, з одного боку, являють собою номінативний компонент структури досліджуваних категорій, з

іншого боку, характеризують національно-культурне ставлення носіїв англійської мови до даних соціальних феноменів.

Тематичний склад фразеологічних одиниць віднесених до досліджуваної мовної сутності "недовіра" – різноманітний.

У сучасних лінгвістичних дослідженнях значне місце відводиться вивченню семантики егоцентричних категорій, визначенню їх універсальних і етноспецифічних рис і характеристик, виявленню ціннісних смислів, які стоять за даними категоріями в конкретній лінгвокультурі.

Недовіра, обрана в якості життєвої позиції, концептуалізується як важкий вид самотності.

Підозрілість і недовіра не тільки не мають нічого спільного з чесною, а й позбавляють людину можливості бути щасливою.

Схильність до підозрілості може сигналізувати про не добропорядність самого суб'єкта та концептуалізується як порок.

Негативний ефект підозр полягає в тому, що вони мають властивість збуватися.

Недовіра і підозрілість перешкоджають досягненню політичного миру, є безпосередніми причинами війн.

Недовіра висловлюється стосовно людей, що переслідують свої інтереси, керуючись тільки своїми власними бажаннями.

Аудитивний та інтонаграфічний аналізи інтонаційних єдностей, що репрезентують емоційний концепт недовіра, виявили той факт, що емоційно-психологічний стан мовця, впливаючи на його спонтанне мовлення, призводить до того, що більшість інтонаційних груп набувають відтінку збентеження від приголомшливої ситуації, до якої потрапив головний герой, а також відображають невпевненість, сумніви, нервування людини, котра опинилася в певних обставинах.

Велике значення мають і невербальні засоби вираження емоційного концепту недовіра.

Останнім часом зростає загальний інтерес дослідників до вивчення тих номінативних ділянок сучасної англійської мови, що зберігають знання про негативні емоції людини та способи їх передачі.

Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 13–14 березня 2014 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 172 с.